

POPLi

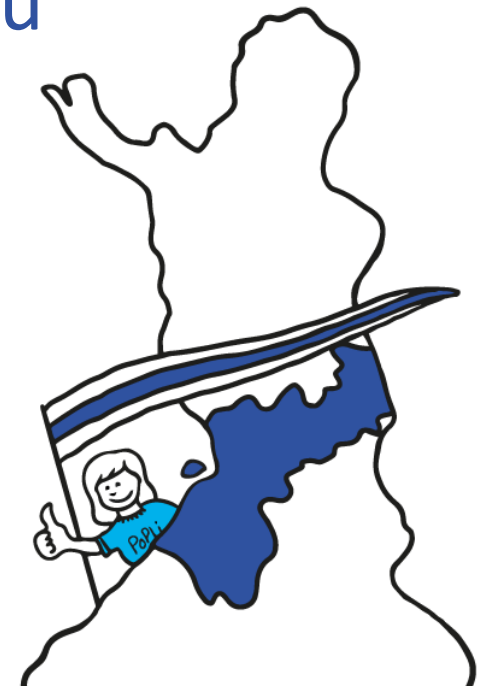
Pohjois-Pohjanmaan
Liikunta ja Urheilu ry

Hyvinvointia kuntaan liikunnalla –hanke

2023

Hankkeen rahoitus

- Pohjois-Pohjanmaan liitto (AKKE-rahoitus)
- Osa-aikaisilla työpanoksilla toteutettu kokonaisuus
- Toteuttaja Pohjois-Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu

Hankkeen tavoite

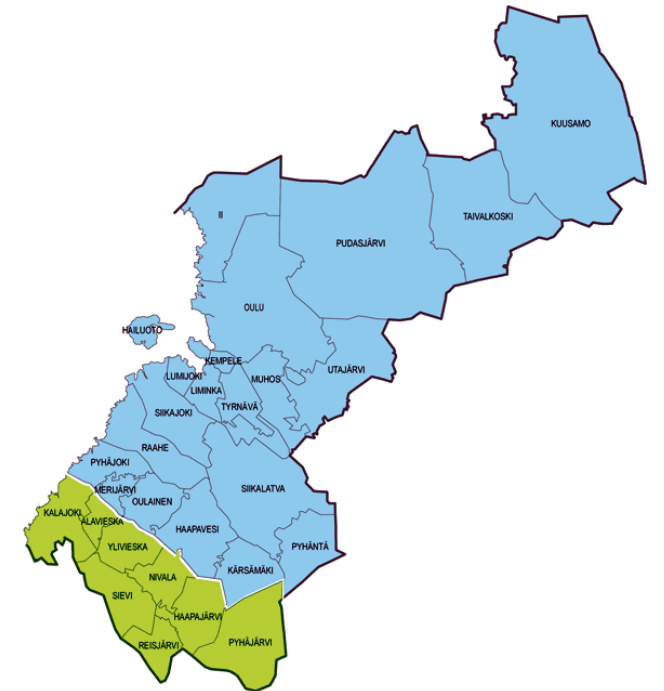
- Hankkeen tavoitteena on selvittää **liikunnan nykytila** PoPLin toimialueeseen kuuluvissa Pohjois-Pohjanmaan kunnissa (22) uudessa kuntamurroksessa, jossa sote-palvelut ovat siirtyneet hyvinvointialueille.
- Keskeisenä tavoitteena on myös **lisätä tietämystä ja osaamista** HYTE-kertoimen vaikuttavuudesta valtion rahoitukseen kunnille ja siihen liittyvistä liikunnan indikaattoreista.

Saadun tiedon hyödyntäminen

- Vaikutamme kuntien toimintamalleihin, jotta **HYTE-kerroin** kehittyisi **positiivisempaan suuntaan** ja sitä kautta saatava rahoitus ohjautuisi paremmin myös liikuntatoimintaan.
- PoPLin **toiminnan** parempi **kohdentaminen** kunnissa
- **Kokonaiskuvan** muodostaminen Pohjois-Pohjanmaalta
- Liikunnan merkityksen ja vaikuttavuuden tiedostaminen poikkihallinnollisesti kunnissa

Mitä on tehty?

- Hyvinvointikertomuksiin ja- ja suunnitelmiin tutustuminen kuntakohtaisesti
- Kuntien liikuntaolosuhteet, kuten matalan kynnyksen liikuntatarjonta sekä tulevaisuuden investointisuunnitelmia on käyty läpi
- Kuntastrategioista on selvitetty liikunnan esiintyminen
- TEAviisarit ja HYTE-kertoimet kartoitettu PoPLin toimialueen kunnissa

Havainnointia

- Kuntien strategioista
- Matalankynnyksen liikunnasta
- Liikuntaneuvonnasta
- TEAviisareista ja HYTE-kertoimista

Strategiat

- 8 kunnan strategiassa oli mainittu liikunta
- *”Tarjoamme laadukkaat ja monipuoliset liikunta- ja vapaa-ajan harrastusmahdollisuudet”*
- *” kulttuuria, liikuntaa, paikallisia miljöitä
sekä luontoympäristöjä hyvinvoinnin edistämiseksi.
Huolehdimme, että kulttuuri-liikunta- ja muut harrastusmahdollisuudet
ovat kunnossa. Kehitämme liikunta- ja luontopaikkoja sekä lisäämme
tietoisuutta niiden palveluista ja sijainnista.”*

Matalankynnyksen liikunta

- 17 kunnassa oli matalakynnyksen ryhmiä
 - Havaintoja:
 - Ikääntyvät
 - Lapset, harrastamisen suomenmalli

Liikuntaneuvonta

- 13 kuntaa tarjosi liikuntaneuvontaa
- 7 kunnassa liikuntaneuvonta kirjattiin terveydenhuollon järjestelmiin

HYTE-kerroin

Sote-uudistuksessa sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyivät hyvinvointialueiden järjestettäväksi (1.1.2023 alkaen), mutta vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säilyi kunnilla

- HYTE-kertoimet: Määrittävät valtionosuuden lisäosan rahallisen arvon kunnille.

Kuntien HYTE-kerroin

Prosessi-indikaattorit

Kunnan toiminta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi

Liikunta
(5)

Kuntajohto (5)

Peruskoulut (4)

Kulttuuri
(1)

Tulosindikaattorit

Kunnan väestön terveys ja hyvinvointi

Ylipaino

Koettu terveys

Koulu-
pudokkaat

Työkyvyttö-
myyseläke

Kaatumis-
hoitajaksot

Toimeen-
tulotuki

Liikunnan prosessi-indikaattorit

Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa

Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen

Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille

Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin

Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä

POPli

Pohjois-Pohjanmaan
Liikunta ja Urheilu ry

Peruskoulun prosessi-indikaattoreista

Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit

Tulosindikaattoreista

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista

Ylipaino, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön.

HYTE-kerroin kunnittain ja Valtionvarainministeriön ennakkolaskelma vuoden 2024 lisäosasta

Kunta	Kerroin	Lisäosa €
Siikajoki	14,1	77 t
Hailuoto	13,1	14 t
Lumijoki	13,1	30 t
Merijärvi	9,8	12 t
Muhos	10,2	119 t
Pudasjärvi	14,1	90 t
Pyhäjoki	10,5	34 t
Raahe	14,1	351 t
Taivalkoski	13,4	54 t

Kunta	Kerroin	Lisäosa €
Haapavesi	15,1	95 t
Ii	17,1	169 t
Kuusamo	16,4	256 t
Oulainen	17,1	110 t
Pyhäntä	17,1	27 t
Utajärvi	17,5	44 t

Kunta	Kerroin	Lisäosa €
Kempele	19,5	403 t
Kärsämäki	18,8	42 t
Liminka	18,7	219 t
Oulu	19,5	4,2 milj.
Tyrnävä	18,7	121 t
Vaala	19,3	53 t

Esim: Liminka, Ii ja Muhos ovat asukasluvultaan suunnilleen saman kokoisia mutta tukisumma vaihtelee kertoimen mukaan

Mihin HYTE-rahat käytetään?

Pohjois-Pohjanmaan
Liikunta ja Urheilu ry

Kysyimme kuntakumppaniverkostolta (suurin osa liikunnan viranhaltijoita)

Oletko ollut vastaamassa liikuntaa koskeviin kysymyksiin ja onko tiedossa mihin tuleva lisäosa kunnassa käytetään? 19/22 vastasi

Suurin osa liikunnan viranhaltijoista oli osallistunut kyselyyn tavalla tai toisella 😊

Vain **Oulussa** on olemassa suunnitelma rahan käytöstä, **Raahessa** on valtuustoaloite asian tiimoilta sekä **Siikajoella** HYTE-ryhmässä keskustelussa.

Muissa kunnissa lisäosa on samassa potissa yleisen valtionosuuden kanssa.

TEAvisari

POPLi

Pohjois-Pohjanmaan
Liikunta ja Urheilu ry

TEAvisari on työväline kunnille ja kouluille.

Tiedot kuvaavat **terveydenedistämistä** eli kunnan toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

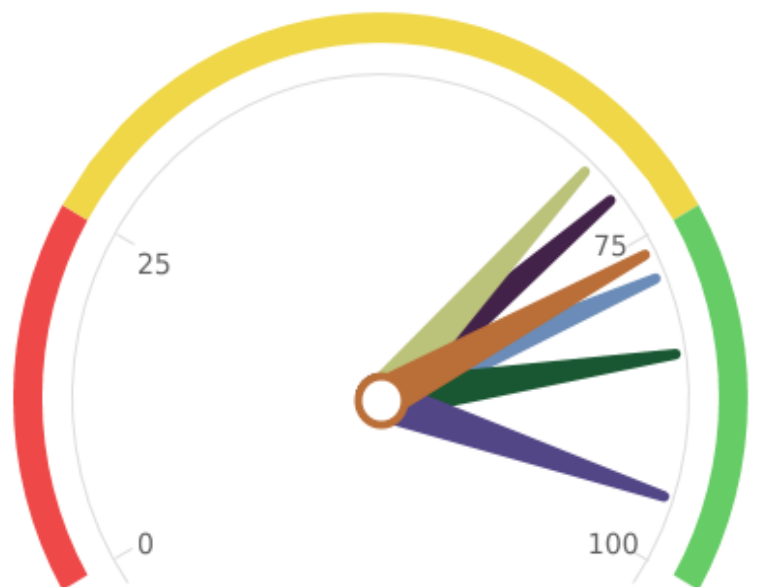
Kerää monipuolisesti kuntadataa ja toimii **hyvin** strategisena työkaluna.

Jokainen osa-alue on jaettu 6 pääkohtaan (viisarin värit) ja jokaisella pääkohdalla on alakohtia esim. **liikuntakysymyksiä** on yhteensä **124 kpl**

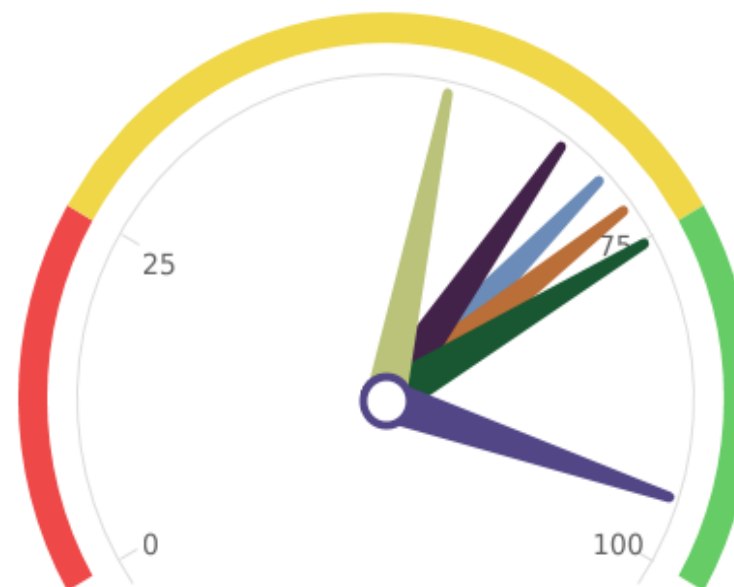
TEAvisari, liikunta

Pohjois-Pohjanmaan maakunta 2022

Koko maa 2022

Huono tulos Parannettavaa Hyvä tulos

Huono tulos Parannettavaa Hyvä tulos

- Sitoutuminen
- Johtaminen
- Seuranta ja tarveanalyysi
- Voimavarat
- Osallisuus
- Muut ydintoiminnot

Havaintoja TEA-viisarista

Kunnissa on liikunnan osalta alueita, joita olisi helppo petrata

- yhdistysten ja liikuntatoimen välinen vuosittainen yhteiskokous
- kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä
- kunnan järjestämiä liikkumisryhmiä painonhallintaa tarvitseville

Osa näistä on myös HYTE-indikaattoreissa

INFOGRAAFI KEMPELE

HYTE-KERROIN NOSTOT HYVINVOINTIKERTOMUKSESTA

- Liikuntaa ei mainittu kuntastrategiassa
- Kunta järjestää **matalan kynnyksen liikuntaa**
- Kunnassa järjestetään maksutonta **liikuntaneuvontaa**

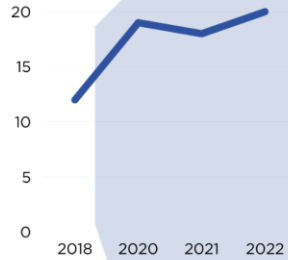
19,5

ASUKASLUKU
19 300

NUOLEN SUUNTA OSOITTAA EDELLISEN
VUODEN MUUTOKSEN

HYTE-KERROIN €/ASUKAS

VÄESTÖN IKÄRAKENNE

alle 15v	23,1%
15-64v	60,4%
yli 64v	16,5%

KOULUSSA ON PITKÄT LIIKUNTAVÄLITUNNIT

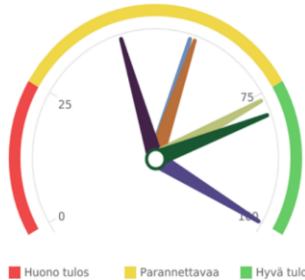
LIKKUMATTOMUUDEN KUSTANNUKSET KUNNASSA 1,9 MILJOONAA

FAKTA

- Liikuntapaikkojen määrä 132, 7kpl 1000 asukasta kohden.
- Urheiluseurojen määrä 14, 0,7kpl 1000 asukasta kohden.
- Kunta tekee vuosittaisen yhteenvedon liikumis- ja toimintaesteisten liikunta-aktiivisuudesta: Ei
- Nuorten fyysinen toimintakyky: 30 %:lla 8.lk oppilaista on heikko toimintakyky (2022).

LIIKUNTA TEAVIISARI

- Sitoutuminen
- Johtaminen
- Seuranta ja tarveanalyysi
- Voimavarat
- Osallisuus
- Muut ydintoiminnot

TEAVIISARIN LISÄTIEDOT

Lähteet:
THL Sotkanet, THL TEAviisari, Liikuntapaikat: Lipas.fi,
Seurattietokanta, Väestörakenne Tilastokeskus,
karttakuva ©Tilastokeskus 2021

POPLi

Pohjois-Pohjanmaan
Liikunta ja Urheilu ry

Olemme koonneet 22 kunnasta infograafit ja ne löytyvät salin ulkopuolelta käytävän seinältä

Yhteystiedot

Eeva-Leena Ylimäki
eeva-leena.ylimaki@popli.fi

Juha Laukka
Juha.laukka@popli.fi

POPli

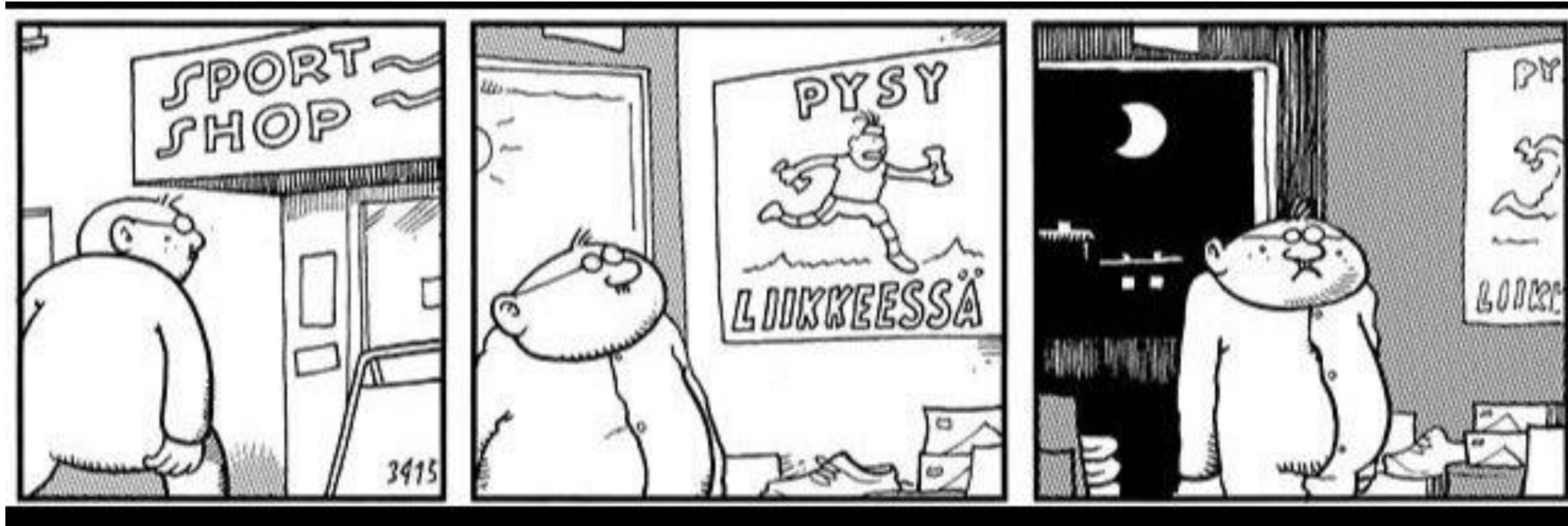
Pohjois-Pohjanmaan
Liikunta ja Urheilu ry

Kiitoksia

POPLi

Pohjois-Pohjanmaan
Liikunta ja Urheilu ry

Martti Jarva, Fingerpori